

Etcetera: Weegt de onvolledigheid van de adviesverstrekking ook zwaar door in de evaluatie van de Raad voor Kunstencentra?

Johan Van Heddegem: Onze raad heeft, zoals de andere raden, een tussentijds advies uitgebracht over het functioneren van het decreet. Het is de minister die ons om adviezen vraagt. Zijn wij dus een instrument van zijn beleid of zijn wij een spreekbuis vanuit het veld? In het begin kon daar nog enige aarzeling over bestaan, maar ondertussen heeft de raad toch vooral voor de tweede optie gekozen. Hoe langer hoe meer stellen we ons op aan de kant van het veld. We zitten dan ook met een dilemma: adviseren over de verdeling van de beschikbare middelen (104 miljoen frank) of ijveren voor meer geld. Reeds in 1992 is een noodzakelijk budget van 250 miljoen frank vooropgesteld. Met het beschikbare budget van 100 miljoen frank werden toen zeven kunstencentra erkend en gesubsidieerd. Drie centra werden erkend, maar kregen geen geld: Zuiderpershuis en de 'kinderkunstencentra' Villanella en Speeltheater/Kopergietterij. Gebrek aan middelen leidde dus meteen tot een conservatieve definitie van de term kunstencentrum. Wat wij kunnen spenderen is niet alleen veel minder dan wat de kunstencentra vragen, maar is sowieso veel te weinig om serieus werk te kunnen leveren.

Er zijn momenteel 15 kunstencentra die een toelage gevraagd hebben. Horen daar niet bij: deSingel, Beurschouwburg, Ancienne Belgique, Klapstuk, Kunstfestival. Je kan natuurlijk niet ernstig oordelen wanneer een centrum als deSingel, qua omzet toch het grootste, niet bij de discussie betrokken wordt. Daarom is de raad op eigen initiatief op bezoek geweest bij deSingel en ook bij de Beurschouwburg. Want wij ontberen veel essentiële gegevens, zoals de inbreng van andere subsidiënten. Het is eveneens haast onmogelijk een grondige vergelijkende studie te maken van de uitgaven- en inkomstenstructuur van alle organisaties voor podiumkunsten.

Productie en spreiding

Etcetera: Horen de kunstencentra wel thuis in dit decreet? In alle andere raden staat de productie van kunst centraal, terwijl de kunstencentra toch ook spreidingsinstellingen zijn?

Johan Van Heddegem: De fameuze 'receptieve productiecentra'! De term 'productie' is dubbelzinnig. Dat wordt heel verschillend

ingevuld naargelang de omstandigheden.

Bruno Verbergt: Elke opdeling is arbitrair. Het veld is complex. Een opdeling die de complexiteit probeert te bewaren, vind ik waardevol. Er vallen veel opmerkingen te maken, maar de kunstencentra behoren in grote mate tot het podiumkunstenlandschap.

Staf Pelckmans: Bij de start van het decreet was de situatie duidelijker. De kunstencentra waren toen erg receptief. Op een bepaald moment hadden ze dan een 'stal', waarmee geproduceerd werd. De culturele centra hebben toen dat receptieve werk overgenomen. En de kunstencentra lijken nu opnieuw veel aandacht te krijgen voor heel jong, nieuw werk. Op vier jaar kan je daar bijna geen besluiten uit trekken.

Bruno Verbergt: Toch wel! Bijvoorbeeld dat ik voorstander ben van een kunstentplanactie, waarbij een contract-management en een globale benadering van kunst centraal zouden staan. Op vaste tijdstippen licht je dan het volledige kunstentlandschap door, analyseer je en stippel je een beleid uit. Van daaruit regel je de betoelaging.

Staf Pelckmans: Een belangrijk onderdeel van een kunstentplan zijn zeker de bevoegdheden, rechten en plichten van de verschillende overheden, zoals provincies en gemeenten.

Etcetera: Zouden de noties productie en spreiding nog belangrijke begrippen zijn in zo'n kunstentplan?

Staf Pelckmans: Natuurlijk wel. De Raad voor het Teksttheater heeft er niet over gediscussieerd of de kunstencentra er al dan niet bijhoren, maar de spreiding heeft ons wél beziggehouden. Persoonlijk vind ik dat de Vlaamse Gemeenschap te weinig aan spreidingsbeleid doet. Dat brengt bijvoorbeeld de dans in ernstige moeilijkheden.

Johan Van Heddegem: Niet alleen de dans. Ook in onze raad wordt die opmerking vaak gemaakt. Er wordt heel veel geproduceerd, maar de afname is vaak heel beperkt en staat in geen verhouding tot de kostprijs, noch tot de artistieke en creatieve energie. De kunstencentra participeren in allerlei producties, maar veel producties worden onvoldoende getoond.

Etcetera: Is dat niet een beetje een rare opmerking vanuit de kunstencentra? Zij zijn toch

zelf het best geplaatst om daar wat aan te doen?

Johan Van Heddegem: Ik kan daar niet veel op zeggen. Veel kunstencentra participeren aan producties die niet in eerste instantie voor lokale consumptie bedoeld zijn. Goedkoop produceren kost vaak meerdere keren het bedrag van een normale uitkoopsom.

Etcetera: Moeten een wetgever, een minister en jullie als raadsleden niet steeds die twee zaken voor ogen houden, productie én spreiding? Want productie zonder speelkansen is toch een beetje doelloos?

Johan Van Heddegem: Naar een aantal kunstencentra toe werd dit duidelijk geformuleerd.

Bruno Verbergt: Wij hebben daar duidelijk een standpunt over ingenomen. Kunstencentra en culturele centra hebben een stijgende belangstelling voor dans en er is een grote interesse van publiek en media. Maar veel organisatoren beschikken niet over de nodige programmatiebudgetten. De raad heeft van meetaf aan gepleit voor een aanzienlijke verhoging van deze budgetten bij alle potentiële afnemers. Het is een essentiële schakel om een gediversifieerd aanbod te kunnen realiseren.

Staf Pelckmans: De spreiding, en meer specifiek de professionele aanpak ervan, is zeer belangrijk bij de beoordeling van gezelschappen en projecten. Ook bij de spreiders zou er een veel grotere verantwoordelijkheid moeten komen, maar dat kan alleen als die verantwoordelijkheid ergens op berust en gehonoreerd wordt. Ik ben daarom zeer boos dat het laatste decreet voor de culturele centra volledig onbewaakt tot stand is gekomen, zonder enig overleg met de kunstensector. Iets, trouwens, waar de kunstensector door haar desinteresse zelf ook mede voor verantwoordelijk is. Het is een slecht decreet met veel gemiste kansen voor de spreiding van artistieke projecten. Het brengt geen ordening in het landschap en laat vooral geen ruimte voor een duidelijke situering van de artistieke en sociaal-educatieve functies van de culturele centra. Integendeel, centra die zich wel duidelijk positioneren worden niet beloond. Er wordt nog steeds bijgebouwd zonder een globaal infrastructuurplan en de daaraan gekoppelde functiebepalings.

Johan Van Heddegem: Die opmerking is ook in de Raad voor Kunstencentra gemaakt. Aan de programmatie en het algemeen profiel